

Crònica negra local del segle XX: cent anys de criminalitat a Torroella de Montgrí

Jordi Martinoy i Camós

Introducció

EL LLIBRE DE LA FESTA MAJOR DE TORROELLA DE MONTGRÍ ha estat des de sempre un fidel reflex de l'activitat humana al municipi. Hi hem trobat acuradament relatats actes artístics, culturals, polítics i acadèmics dels torroellencs. Aquest article tractarà d'altres fets esdevinguts a la nostra vila, no tan lluïts com els anteriors però que formen part de la mateixa naturalesa humana. Em dispenso a explorar la cara més tèrbola de la nostra vida col·lectiva; a analitzar, en definitiva, l'història criminal de Torroella de Montgrí.

Prenc com a marc aproximat el segle XX en què pot observar-se plenament la diversitat delinqüencial torroellenca, i del qual tenim ben documentades les cròniques de *successos* a la premsa del territori. Em basaré en fonts periodístiques, ja que no pretenc esbrinar els detalls de cadascun dels fets, ni establir amb precisió la realitat que els envolta (tasca que requeriria estudiar documentació judicial i policial, i el contrast de testimonis). Pot resultar més interessant i il·lustratiu, en canvi, comprovar com han estat relatats els *nostres* crims en cada moment. No busquem aquí doncs la veritat, sinó aquella part de la veritat que va ser publicada.

Tot i que Torroella és una vila tranquil·la, amb índexs delinqüencials similars als d'altres municipis de les mateixes dimensions, hem tingut delictes i delinqüents que *toquen* gairebé tots els articles d'un codi penal. Hi ha hagut lladres i assassins. I estafadors i falsificadors de moneda. S'hi han produït atracaments i agressions, també delictes sexuals. Hem tingut torroellencs contrabandistes, desertors, inductors de prostitució de menors o traficants d'estupefaents. Abans d'entrar a repassar els trets generals d'aquesta variada tipologia delictiva torroellenca, faig un darrer aclariment.

La psicologia i la criminologia ensenyen que no podem atribuir a l'infractor una maldat intrínseca. Al contrari, de vegades qui apareix com a autor d'un crim no deixa de ser víctima d'un sistema penal que sovint busca protegir el poderós. L'humil pastor detingut per pasturar el ramat en finques de grans propietaris, o l'adolescent heroïnòman crescut en la marginació que un dia es fa amb una escopeta de canons retallats, ¿són víctimes o culpables? Amb aquests exemples, viscuts a la Torroella del darrer segle, deixo clar d'entrada que no es faran aquí judicis morals sobre cap fet. Tan sols es vol recollir, de manera neutra i resumida, les característiques principals de la nostra història delictiva recent.

Furts i robatoris en temps de la Torroella rural

Comencem pels delictes relatius a l'apropiació de béns d'altres persones, i observem-ne l'evolució a la Torroella del segle XX. Una evolució que reflecteix el trànsit d'una economia rural cap a una societat diversa i complexa com l'actual. Així, mentre a principis de segle predominen les detencions per fets relacionats amb l'agricultura i la ramaderia, típics de societats que depenen del sector primari i d'èpoques de pobresa, al final del període els delictes es correspondran amb el dinamisme social i econòmic dels noranta.

A les acaballes del XIX són molt reiterades les detencions i denúncies per "pastoreig abusiu" i furts en finques rústiques, normalment de grans propietaris. «El día 15 fue detenido por la Guardia Civil de Torroella de Montgrí, Silvestre Carreras Sastre, como presunto autor de una tala de árboles frutales en la huerta de don Alberto Quintana (*Diario de Gerona de Avisos y Noticias*, en endavant *DGAN*, de 18/07/1895)». Per pastures indegudes en finques del mateix propietari, un any abans fou denunciat Carlos Cristóbal Guilló. També al 1909, «ha sido denunciado el vecino de Torroella Isidoro Canell por apacentar cuarenta cabezas de ganado en la arboleda llamada Camí de la Resclosa, propiedad de don José Adroher (*La Lucha*, 29/05/1909)».

Així, a la Torroella de les economies de subsistència d'inicis de segle sovintejaran també notícies com aquestes: «Al vecino de Torroella don José Suñer le fueron hurtados dos gansos de su propiedad. Como autor convicto y confeso del delito fue detenido Juan Gallart (DGAN, 20/08/1907)». Anys més endavant, «por haver sorprendido cargando un carro de alfalfa en el predio de Ullà denominado Bosch d'en Mach, propiedad de don Ramon Viader Casademont, ha sido puesto a disposición del Juzgado el individuo de Torroella Agustin Aleñar Busquets (DGAN, 10/11/1921)». O aquest furt familiar: «Como presunto autor de la corta de 1.500 plantas de col y coliflor de Francisco Badenas ha sido detenido Juan Blay Casañas, cuñado del perjudicado (DGAN, 14/10/1929)». Per acabar la mostra, informa el *Diari de Girona* de 3/01/1935 que «ha estat denunciat al jutjat municipal de Torroella de Montgrí, el veí Lluís Nicolau Bruset, de 24 anys, solter, pagès, autor del robatori d'una quantitat en metàl·lic trobada dins un moneder de Narcisa Grasot, que retorna a ella sense les pessetes i amb un anònim dient que se les havia gastat perquè les necessitava».

Diario de Girona de Avisos y Noticias,
1921-11-10, p. 6.
Servei de Gestió Documental, Arxius i
Publicacions de l'Ajuntament de Girona
(www.girona.cat/sgdap)

 Por haber sido sorprendido cargando un carro de alfalfa en el predio del término municipal de Ullà denominado «Bosch d'en Mach» propiedad de don Ramón Viader Casademont, ha sido puesto a disposición del Juzgado el vecino de Torroella de Montgrí Agustin Aleñar Busquets.

La revista local *Emporion*, en la seva primera època, atribueix sovint el gruix dels robatoris del poble a les persones transeünts sense domicili a Torroella (entre molts d'altres casos, el 14/03/1916 s'informa del furt a la botiga d'Enriqueta Sala per part d'un "vagabund"). Precisament, el 24/05/1919 *Emporion* publica una convocatòria del Sindicat Agrícol a una reunió popular per a tractar dels robatoris al camp i acordar la creació d'un càrrec de guarda rural. En la seva segona època, *Emporion* també informà de robatoris amb motiu del mercat setmanal, o en masies del municipi.

Més delictes i més diversificats

Ja passada la guerra, amb l'evolució cap a una economia de serveis, s'incrementen els robatoris a comerços i habitatges. El 1957 *Los Sitios* recull un furt de quaranta pessetes i tres rellotges a la casa de Narcís Ballester March, i al 1966 el mateix diari detalla el robatori de la caixa forta del magatzem de pinsos de Simón Ezquerro Romaguera, localitzada finalment a Verges. En aquells anys no faltaran tampoc les amenaces i les extorsions,

com les patides pel cafeter Joan Pericay Bonada, que llegim a *Los Sitios* de 19/06/1975. Resulta que Pericay rebé un anònim exigint el pagament d'11.000 pessetes, sota amenaça de mort. Els diners, indicava l'escrit, s'havien de dipositar en un amagatall al carrer de Sant Genís. Avisada la Guàrdia Civil, s'organitzà un discret operatiu de vigilància a la zona on l'amenaçat deixà un sobre (ple de fulls de paper), i en què s'aconseguí finalment detenir l'autor —un torroellenc que residia al mateix carrer—, quan anava a recollir els suposats diners.

Però serà al darrer quart de segle quan s'incrementaran substancialment els delictes, a causa dels canvis demogràfics, el dinamisme econòmic i el caràcter turístic de Torroella i l'Estartit. Els setanta i els vuitanta destaquen, a més, per l'anomenada delinqüència juvenil. Vegem una de tantes històries reals d'aquells anys: la Policia Local va detenir al març de 1985 B. L. B, de 19 anys, que entrà amb actitud sospitosa en comerços torroellencs, entre ells a la farmàcia del carrer Major. Portava una escopeta de canons retallats i dotze cartutxos a la butxaca, i es trobava sota la síndrome d'abstinència. Dies abans, el detingut era notícia per robar un taxi a Olot, i per haver ingressat per una sobredosi a l'Hospital de Girona, on morí pel mateix motiu la seva xicota Araceli, una bisbalenca de vint anys (*El Punt Diari*, 7/03/1985). Cinc anys més tard un jutjat penal de Girona condemnà a 54 anys de presó dos joves de Torroella, J. J. M. i G. M. S., amb un llarg historial de robatoris amb intimidació i ús d'armes (*Diari de Girona*, 11/11/1990). Del mateix període es publiquen notícies d'atracaments a caixes i bancs de Torroella, com la Caixa Provincial i la Caixa Rural (fets pels quals fou detingut, entre d'altres, el veí de l'Estartit J. N. R., segons informa *Los Sitios* de 10/05/1983), o al Banc Central (on robaren 4 milions de pessetes l'any 1990). En aquests anys, comencen també les detencions de vilatans per tràfic de drogues.

Són temps difícils i incerts per a molts joves que creixen en la marginalitat, sense expectatives, sobretot a les ciutats. És l'època dels estralls de l'heroïna, del Vaquilla i dels *quinquis* en l'expressió utilitzada per Javier Cercas a *Las leyes de la frontera*, precís retrat de la criminalitat juvenil de l'època a Girona. Teníem també al municipi les nostres fronteres? Hi havia territoris de marginalitat ignorats per la Torroella benestant de l'època? És possible, tot i que no es concretaren en espais físics o guetos delinqüencials. En tot cas, malgrat falti perspectiva per a estudiar-ho, a les dues dècades finals del segle XX emergiren a Torroella situacions delinqüencials associades al consum abusiu de drogues en joves d'orígens socials ben diversos, i no necessàriament amb vivències de marginació econòmica o social.

Per acabar, el gener de 1989 la premsa gironina destaca la detenció i el trasllat a l'Audiència Nacional a Madrid dels veïns d'Ullà germans R. F., molt

Un dels detinguts era company de l'heroïnòmana morta a Olot

Enxampen dos lladres a Torroella quan anaven a atracar botigues

TORROELLA DE MONTGRÍ (De la nostra Redacció).— Dos individus armats amb una escopeta de canons retallats van ser detinguts abans d'ahir al vespre per la Policia Municipal de Torroella de Montgrí, quan intentaven perpetrar dos atracaments en sengles establiments de la població. Un dels detinguts estava reclamat com a presumpte autor d'un robatori a mà armada que es va produir dilluns passat a Olot, en el qual van robar el vehicle a un taxista de la capital garrotxina.

Els fets que van portar a la detenció de Beltran L.B. i Francisco P.J., de 19 i 35 anys, respectivament, es van produir dinants entre les vuit i un quart de nou del vespre entre la plaça dels Dolos i el carrer Major de Torroella. Una patrulla de la Guàrdia Urbana de la població va observar dos individus que per la seva actitud i aspecte els van semblar sospitosos, i van decidir seguir-los a peu.

Els dos subjectes en qüestió van entrar primer en un supermercat de la plaça i en veure que hi havia molta gent a l'interior de l'establiment van desistir i van marxar sense fer res. Tot seguit, van continuar cap al carrer Major, on un dels sospitosos va entrar en una farmàcia mentre l'altre es quedava al carrer. El fet que tampoc el farmacèutic esti-

tu Eugeni Domènech el qual, fou amenaçat amb l'escopeta ara decomissada. Li van robar el cotxe, un Chrysler, matrícula GE-2788-H i la recaptació, unes set mil pessetes. El cotxe es va trobar a Torroella en perfecte estat, i un cop aviat el seu propietari, aquest va anar a la població i el va poder recuperar.

Fa uns dies, Beltran L.B. havia estat notícia pel fet de ser company d'Araceli H.P., una noia de vint anys d'edat, natural de la Bisbal, que va morir a conseqüència d'una sobredosi d'heroïna. Aquesta mort es va produir el dissabte 23 de febrer, i mentre Araceli moria a conseqüència d'aquesta sobredosi, el seu company era traslladat a l'Hospital de Girona en greu estat, també a conseqüència del xoc que li va produir la sobredosi de droga. El jove era conegut a Olot per la seva addicció a l'heroïna i tenia diversos antecedents penals.

Pel que fa referència a l'altre detingut, F.P.J., de 35 anys, es va ajuntar amb Beltran a Roses, Roc on es va dirigit dilluns passat després d'haver robat el cotxe. En aquests dos dies han voltat per diverses poblacions amb el

taxi robat abans de dirigir-se a Torroella de Montgrí, amb la intenció de perpetrar aquells robatoris que van ser frustrats per la Policia Municipal, que els va poder detenir.

Els dos atracadors van ser traslladats després a les dependències de la Guàrdia Civil de Torroella de Montgrí, la qual col·labora activament en les investigacions d'aquest cas, i posteriorment van ser posats a disposició del jutge de la Bisbal.

ACLARIMENT

En relació a la notícia que publicàvem ahir sobre la detenció dels autors d'un atracament a Figueras, hem d'aclicar que la víctima d'aquest robatori va ser el jove de divuit anys Andrés R.M., que va ser atacat per José S.T. i Renato G.T., els quals després van ser detinguts per la policia i posats a disposició judicial.

Els taxistes demanen més seguretat al Govern Civil

El Punt,

7 de març de 1985

vinculats a Torroella, per una presumpta falsificació de moneda. Segons es desprèn de les notícies, aquests nois aconseguiren comprar una impressora Cannon làser d'altres prestacions a Barcelona, després d'intentar-ho en establiments gironins sense aconseguir-ho en no disposar de la preceptiva autorització del Ministeri d'Interior. D'acord amb les informacions, amb aquesta màquina imprimiren bitllets de 10.000 pessetes amb què pagaren en diverses benzineres, essent finalment detinguts quan volien comprar a Sant Jaume de Llierca.

Crims torroellencs amb víctimes mortals

Notícia apareguda al *Diario de Girona* de 5/08/1891:

«Cuando anteayer recogimos el rumor del homicidio que se habia cometido en Torroella de Montgrí, ya manifestamos que estábamos dispuestos á hacer cualquier rectificación que procediera. Hé aquí como de aquella villa se nos relatan el hecho:

»En la noche del domingo ocurrió un hecho lamentable que, tiene consternado á aquel vecindario, y prueba una vez más cuando deben velar los padres sobre la educación y conducta de sus hijos, sino quieren que las pasiones los lleven á casos que les cuesten después lágrimas y sangre.

»Dos jóvenes de unos 17 años de edad, disputaron por 15 céntimos, jugando en el café llamado de Coll; salieron desafiados a la calle y ya en ella hubieron de luchar, infiriendo uno de ellos a su adversario una horrible puñalada que le atravesó los pulmones. A los gritos del herido acudieron algunos

transeuntes que se apresuraron á avisar al Alcalde, nuestro querido amigo D. Pompeyo de Quintana. Acudió éste al lugar del suceso y sus órdenes rápidamente comunicadas, pusieron en pie al Juez y al Fiscal municipal, Guardia civil, médicos y dependientes de la Autoridad.

»Declarado por el herido el nombre del agresor, el Alcalde y Guardia Civil procedieron activamente a su busca, y después de dos horas de inútiles pesquisas, lo encontró el señor Quintana atravesado en el dintel de la iglesia de los Dolores. Preso y entregado al Juzgado confesó su crimen y reconoció como suya la navaja sevillana con que lo había cometido.

»El herido falleció á los pocos momentos de su entrada en el Hospital. El Juzgado de Instrucción, se constituyó ayer mismo en Torroella, procediendo á la formación del sumario, cuyas primeras diligencias, aunque fáciles y trilladas, parece no iban dirigidas por el debido camino.

»El muerto se llamaba Narciso Tauler y Lalande; el homicida, Julián Carbó Isern.

»Enviamos nuestro pésame á Torroella, para la que el día de ayer, lo será de luto. Dentro de esta semana se elevará probablemente esta causa á plenario.»

Aquest és el primer cas d'una trista relació de crims amb resultat de mort comesos a Torroella en el període estudiat. Destaquem-ne alguns d'altres:

El 9 de gener de 1978 fou abatut a trets a l'Estartit Manuel Segura Bravo, masover de la torre Ponsa, per part de M. S. R., que havia treballat com a pastor a la finca, segons recullen les cròniques del *Diari de Girona* d'aquells dies. Mesos després la sentència condemnatòria establirà com a causa del crim l'enemistat derivada d'uns comentaris despectius de la víctima en relació amb la virilitat de l'autor. El mateix diari, en la seva edició d'1/05/1987, recull l'homicidi de Josep Pibernat, de 81 anys, a l'Hospital geriàtric de Torroella, víctima d'un cop amb una ampolla propinat pel seu company d'habitació, I. V., de 75 anys.

Un any abans, el 20 d'abril de 1986, es produí un dels assassinats que més titulars originà a la premsa gironina de l'època. Edgar William Fowler, britànic resident a Torroella, fou apunyalat al seu domicili de la urbanització Santa Caterina per dues persones que havien forçat la porta de la casa amb la intenció de robar, i que foren sorpreses pel propietari quan aquest sortí del bany. El botí del robatori, una bossa amb 1.200 pessetes, fou abandonat a l'habitació de la víctima. La fugida precipitada dels agressors fou presenciada

per l'esposa de Fowler. Tres anys després, els mitjans explicaven la sentència judicial que condemnava pels fets dos homes i dues dones del grup anomenat dels Jodorovich.

Magdalena Jorodovich va ser condemnada a 32 anys de presó pel mateix cas

Dos dels processats per l'homicidi d'un anglès a Torroella seran jutjats demà

El subdít anglès Edward William Fowler va morir apunyalat al seu xalet de la urbanització Poblado de Santa Catalina de Torroella de Montgrí. (Foto DANI DUCHI).

DdeG
Girona. — Francisco López Pérez i Ana Alunda Jorodovich seran jutjats demà a l'Audiència provincial de Girona acusats d'haver assassinat un subdít anglès a Torroella de Montgrí, fet qualificat pel Ministeri Fiscal com un delictes de robatori amb homicidi. Per aquests fets ja va ser condemnada a més de trenta anys de presó Magdalena Jorodovich, mare d'Ana Alunda, que va ser jutjada a Girona el passat dia 11 de febrer, en un judici al qual no van compareixer els dos processats, que estaven en llibertat, per la qual cosa van ser declarats en rebuïda i es van cursar sengles ordres de recerca i captura contra ells.

Mentre que el quart implicat en el cas, José María López García, continua en parador desconegut, Francisco López Pérez i Ana Alunda Jorodovich van ser detinguts un mes més tard a Barcelona per la Policia nacional acusats del robatori d'un vehicle, de plaques de matrícula i d'eurovexos.

Fets
La sentència condemnatòria de Magdalena Jorodovich considerarà provat que, al voltant de les nou del matí del 20 d'abril de 1986,

Francisco López Pérez, José María López García, Ana Alunda Jorodovich i la seva mare van anar de Barcelona a Torroella de Montgrí amb la intenció de robar alguns xalets de la zona. A mig camí de la població atempordanesa, van canviar les plaques de matrícula del cotxe amb què anaven, un Opel Kadett negre amb franges laterals blaves, per unes altres que havien robat d'un vehicle francès, amb la intenció que no fos identificat el turisme.

Un cop a Torroella, van anar a la urbanització Poblado de Santa Catalina i van decidir d'entrar a robar al xalet número 12, Magdalena i Francisco López Pérez, que anava armat amb una navalla de grans dimensions, van trucar el timbre de l'habitatge. En no contestar ningú, van forçar el pany del xalet amb un tornavis i van aconseguir entrar.

Un cop dins, Magdalena Jorodovich va passar per diferents dependències de la casa i, de cop, va topar-se cara a cara amb el propietari de la vivenda, el subdít anglès Edward William Fowler, que s'acabava de despertar. Ambdós es van barallar i Magdalena va demanar auxili als seus acompanyants, un dels quals va clavar set punyalades a Fowler. Sense temps de robar

res, els lladres van marxar i van deixar al terra el subdít anglès, que va morir al cap d'una minuts a causa d'una de les ganivetades que li va travessar el cor.

Les proves
Quan els quatre processats van ser detinguts prop del domicili de Magdalena Jorodovich, a Sant Feliu del Llobregat, la Policia va trobar a l'interior del pis les plaques de matrícula robades que havien posat a l'Opel Kadett, i un cop a la comissaria, els detinguts van confessar ser els autors del crim. A més, quan la dona de Fowler tornava a casa seva el dia que ocorregueren els fets, es va trobar cara a cara amb l'Opel Kadett i va reconèixer Magdalena com l'ocupant del seient del costat del conductor. Quan després de l'assassinat es va registrar el xalet dels Fowler, la Policia hi va trobar el mocador de cap i les arracades de la processada condemnada.

Els més de trenta-dos anys de presó de la condemna a Magdalena Jorodovich es desglossaren en 28 anys i 6 de reclusió major pel delictes de robatori amb homicidi, i en 4 anys i 2 mesos de presó pel delictes de falsificació de plaques de matrícula.

Diari de Girona,
15 de juny de 1989

Per acabar aquesta macabra sèrie, destacaré el cas ocorregut el 10 d'octubre de 1994, també amplament tractat als mitjans, i en què la víctima fou un agent de la Policia Local de Torroella, Josep Muñoz. La premsa informà que el funcionari torroellenc morí d'un tret al coll disparat per J. A. T., a Jafre, que ràpidament es lliurà a la policia i confessà l'autoria per raons sentimentals. Atès el vincle de la víctima amb el consistori, l'Ajuntament de Torroella exercí l'acció popular en el procés penal.

Altres delictes contra les persones

Seguint amb els delictes violents contra les persones, però sense el fatal resultat dels casos anteriors, no han mancat tampoc a Torroella les agressions més diverses. Per sobre d'altres tipus, destaquen les produïdes en conflictes veïnals i baralles domèstiques.

Al *DGAN* de 9/03/1919 trobem: «En Torroella ha sido detenido y puesto a disposición del Juzgado el vecino Juan Feliu Coll, de 24 años, agricultor, el cual por cuestiones amorosas agredió con una piedra a su convecino José Garriga Vila, de 20 años, ocasionándole una herida en la cabeza, de pronóstico reservado.» L'any següent l'edició d'*Emporion* de 20/06/1920 ens informarà que «la setmana ha sigut prodiga en batusses. Dissabte passat, treballant en una casa en construcció del mas Pinell, després d'una acalorada disputa entre en Joan Soler, patró de les obres, i Josep Galí (Lleig), aquest darrer va agredir el Soler tirant-li una ampolla al cap que li causà una forta contusió. El Galí ha sigut empresonat.» Com a darrer exemple, trobem al *DGAN* de 24/08/1922 que, «en Torroella, ha sido detenido el vecino Gabriel Ferrer, de 25 años, el cual en riña que sostuvo con Pedro Carreras Guillamet causó a éste con una caña americana una herida de pronóstico reservado, de 3 centímetros de longitud en el parietal izquierdo».

 En Torroella de Montgri ha sido detenido y puesto a disposición del Juzgado el vecino Juan Feliu Coll, de 24 años, agricultor, el cual por cuestiones amorosas agredió con una piedra a su convecino

Diario de Gerona de Avisos y Noticias,
1919-03-09, p. 6. Servei de Gestió Documental,
Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona
(www.girona.cat/sgdap)

Acabant amb les lesions per conflictivitat domèstica, molt sovintejades al llarg del segle, en citarem una de les darreres i més greus. L'octubre de 1989 fou detingut S. C. V, de 34 anys, com a presumpte autor de lesions per arma blanca a Magdalena B. B., de 61 anys, i a la seva filla de 20 anys, Núria R. B., en un cas de violència de gènere amplament tractat a la premsa d'aquells dies. La noia ingressà a l'Hospital de Girona amb pronòstic reservat.

Esmentem finalment que a les darreres dècades del segle apareixerà un nou tipus d'agressions, resultants de les baralles vinculades a l'oci nocturn i alcohòlic, bàsicament a l'Estartit. I en aquest mateix context, la premsa recull algunes agressions sexuals, com ara el 1985 a una turista britànica (en què l'autor es va fer passar per policia), o deu anys més tard a una turista holandesa que va denunciar haver estat víctima d'una violació a la platja.

Grans crims sense resoldre

Alguns dels crims de major gravetat comesos a Torroella no s'han resolt mai, ni se n'ha identificat l'autor. El 25/02/1921, per exemple, llegim al *DGAN*: «Comunican de Torroella que en la playa, junto a la desembocadura del Ter, los carabineros hallaron el cadáver de un niño de unos diez años, cubierto de arena. El Juzgado se personó practicando diligencias, de las cuales se deduce que el cadáver fué arrastrado al mar por la corriente del Ter. Resulta del informe facultativo, después de verificada la autopsia, que el infeliz niño fué tirado al río vivo, ahogándose en la corriente. Se hacen activas pesquisas para descubrir al autor o autores del crimen.» Pocs dies després, però, l'*Emporion* de 27/02/1921 es referirà a la víctima com a nadó. No sabem si hi té massa a veure, però dos anys més tard la mateixa publicació ens informará que una mare i una filla foren detingudes per un infanticidi a Torroella (*Emporion*, 23/08/1923). Finalment, el 1971 *Los Sitios* recordarà els cinquanta anys dels fets del nen de la Gola del Ter, sense aportar cap altra informació.

Els dos homicidis sense resoldre que més pàgines han ocupat es produeixen als anys 1987 i 1990, i comparteixen amb el cas anterior el fet que les víctimes foren trobades prop del mar, en aquest cas a Montgó i a l'Estartit. Es tracta de les morts d'Àngel Fornells i de Vicky Fariñas. El primer, veí de

El coche aparcado roigado sobre el precipicio. Abajo, a quince metros, fue hallado el cuerpo de su propietario. (Foto CARLOS SANJ). El cadáver de un hombre semidesnudo fue hallado poco después de las tres de la tarde de ayer sobre las rocas de Montgó, bajo un precipicio de unos treinta metros, sobre el que permanecía colgado su vehículo, un Opel Ascona. El cuerpo, que fue identificado como perteneciente a Àngel Fornells Vila, vecino de Camprodon, de 52 años de edad, presentaba varios golpes y hematomas, pero al parecer, ninguno de ellos con la suficiente entidad como para provocar la muerte. Sin embargo, el hecho de que sólo vistiera calzoncillos, calcetines y zuecas ha hecho iniciar una investigación para determinar las causas del fallecimiento. Si la muerte hubiera sido violenta, podría desenterrarse el móvil del robo, ya que en el cuello del fallecido se halla una valiosa cadena de oro. Son varias las hipótesis sobre las que trabaja la Guardia Civil, aunque hasta que la autopsia no aclare la causa de la muerte, no podrán iniciarse en firme las investigaciones.

Fue encontrado a primera hora de la tarde de ayer, junto a su coche suspendido sobre el precipicio

Hallado un cadáver semidesnudo, despeñado en las rocas de Montgó

El cuerpo presentaba varios golpes, pero no se apreciaban signos de violencia, por lo que se desconocen las causas y circunstancias de la muerte

JORDI ORAU

Torroella de Montgó.— El cadáver de un hombre fue encontrado poco después de las tres de la tarde de ayer, por unos vecinos de Montgó, entre las rocas de la baia y al pie de un precipicio de unos treinta metros. Las personas que realizaron el hallazgo descubrieron, vieron entre las rocas el cuerpo semidesnudo de un hombre a la Guardia Civil, que desfiló de inmediato a varios hospitales, además de un equipo de investigación. A unos veinte metros, junto a un camino de tierra, se halló el coche suspendido sobre el precipicio, un Opel Ascona. El cuerpo, que fue desenterrado el cadáver indica-

ten, a primera vista, que podía no tratarse de una muerte natural o que, cuando menos, había muchos puntos obscuros que debían investigarse. El cadáver de un hombre de unos 50 años de edad se hallaba entre las rocas, en contacto con el agua, pero sin estar sumergido en la misma. En su cuerpo tenía golpes y morenos por doquier, en especial uno en el brazo, pero ello no significaba nada, ya que podían ser producidos por las rocas que le golpeaban contra las rocas y por su contacto con el agua, que estaba a una temperatura muy baja.

El cuerpo de tierra sólo fue hallado y suspendido sobre el precipicio, un Opel Ascona. El cuerpo, que fue desenterrado el cadáver indica-

Si, que apareció suspendido sobre el precipicio, era de su propiedad. Era un vecino de Camprodon. Pronto tuvo conocimiento la Guardia Civil de que, por la mañana, se había presentado una denuncia por desaparición en la Comandancia de Policía de Girona. En ella se decía contenido de que un vecino de Camprodon no había pasado la noche en casa. Los días de que después la Guardia Civil coincidían con los del desaparecido, por lo que se supuso que podría tratarse de la misma persona. Sin embargo, hay varias circunstancias muy extrañas que rodean a la investigación del caso. El vehículo se halló colgado sobre el precipicio, ya que se intentó girar lo que no se consiguió. Las llaves

del vehículo fueron halladas. Sobre el asfalto del conductor se halló de que el vehículo había sido golpeado con una piedra. Por una parte, los hechos que presentaba el cuerpo no eran lo importante que hubiera podido ser de haber caído del precipicio, pero, por otra, tampoco se apreciaba ninguna que hubiera podido ser causa fundamental de la muerte. Según por tanto la autopsia, que probablemente se efectúe hoy, se que determine la causa exacta de la muerte.

Se ignoran las causas de su muerte. A última hora de la noche de ayer no pudo hacerse ningún dato que explicara la causa de la muerte. No puede avanzarse nada por causas naturales o bien que hubiera sido provocado. Sin embargo, hay varias circunstancias muy extrañas que rodean a la investigación del caso. El vehículo se halló colgado sobre el precipicio, ya que se intentó girar lo que no se consiguió. Las llaves

Diari de Girona,
4 de març de 1987

Campdorà, marxant de fruites i verdures, sortí precipitadament el vespre del 2 de març de 1987 del seu domicili després de rebre una trucada telefònica. Deixà el sopar a mig fer i digué a la seva mare que tornaria de seguida. L'endemà al matí se'n denuncià la seva desaparició, i a la tarda es localitzà el cadàver a unes roques sobre cala Montgó, nu, amb la presència d'hematomes i fractures. L'autòpsia feta al cementiri de Torroella descartà el suïcidi, i malgrat les diligències obertes i les crides a la col·laboració ciutadana, els investigadors no en tragueren res de clar.

La jove de 20 anys Victòria Eugènia (Vicky) Fariñas, de Molins de Rei, durant l'estiu del 1990 s'establí a l'Estartit per guanyar diners per a fer realitat el seu somni de viatjar al Regne Unit. Els seus coneguts la descrivien com una noia extravertida i atractiva (havia treballat de model). Vingué amb el seu xicot, amb qui tallà relacions poc després d'arribar a l'Estartit. Aquell principi d'estiu treballà en diversos llocs, el darrer dels quals fou el pub Rockefeller en període de prova. El 24 de juliol la noia va sortir d'aquest bar cap a les 3 de la nit i s'adreçà a la discoteca Ola-Ola, on fou vista per alguns coneguts i s'hi quedà gairebé fins a l'hora de tancar. Una mica més tard, prop de la platja, uns turistes van sentir els crits d'una noia que saltà d'un turisme blanc amb matrícula de Girona, i veieren que el cotxe la seguia.

Al matí, un operari de Telefònica que treballava al Ter Vell descobrí el cadàver de la Vicky, a la zona del camí dels Griells. El cos estava nu i presentava nou ganivetades. L'autòpsia determinà que la noia havia estat violada i que havia ofert molta resistència a l'atac, fins al punt que l'agressor li trencà la mandíbula. La manera en què es cometé el crim, els testimonis que veieren la noia, i les restes de cabells i esperma localitzades, feien preveure que el delicte es resoldria ràpidament. En aquest sentit, el governador civil de Girona, Pere Navarro, afirmà ben aviat que s'havia identificat l'assassí i es procediria a la seva detenció (*Avui* de 29/07/1990). Fins i tot es detingué un holandès resident a l'Estartit, però que finalment presentà una coartada convincent. També s'investigaren altres sospitosos: un alemany que havia dinat amb la noia, un excompany que assistí a l'enterrament de la Vicky amb un braç enguixat, i un turista britànic que tornà precipitadament al seu país el dia del crim.

Cap d'aquestes línies d'investigació donà resultats, i la condició d'estrangers d'alguns sospitosos complicà molt les actuacions judicials (*El Periódico* de 22/09/2000 criticà, per exemple, que la policia britànica tardés cinc anys a atendre la demanda del jutjat de la Bisbal per a recollir mostres de cabell a un noi). Finalment, algunes sospites s'adreçaren a l'ex-xicot de la víctima, que fou citat pel jutjat per a sotmetre's a proves genètiques, però va morir abans de poder comparèixer-hi. La causa judicial, en què l'Ajuntament de Torroella es personà com a acció popular, s'arxivà. Tot i així, es conserven

mostres d'ADN de l'autor per poder-les contrastar amb futurs sospitosos, i aclarir finalment un dels crims més esgarifosos de la nostra història recent.

JUDICIAL

El jutjat de primera instància i instrucció número 2 de la Bisbal ha acordat sobreseure provisionalment el sumari de la violació i mort de Victòria Eugènia Farfà, que va passar el 24 de juliol de 1990 a l'Estartit. El governador civil, Pere Navarro, va dir que les investigacions policials dels cas entraven afeblides, però que no es descartava reprendre-les si per alguna circumstància apareixen dades noves. La Guàrdia Civil va detenir com a sospitós un holandès resident a l'Estartit, que posteriorment va ser posat en llibertat per ordre judicial. També s'ha descartat la

participació en els fets del ciutadà alemany que va ser interrogat al seu país a través de la Interpol. L'acció popular, exercida per l'Ajuntament de Torroella, recorre contra el sobreseïment judicial

El jutjat para d'investigar el cas de la noia que van assassinar a l'Estartit

Van detenir com a sospitós un holandès resident a l'Estartit, però l'han deixat en llibertat

També descarten que l'alemany que van interrogar al seu país estigués implicat en la mort de la noia

L'acció popular, exercida per l'Ajuntament de Torroella, recorre contra el sobreseïment judicial

■ Girona. La investigació de les pèrtes de què es disposava en relació amb la violació i mort de Victòria Eugènia Farfà, ha resultat instruccions amb vista a l'acordament dels fets. Per aquest motiu la jutgesa titular del jutjat de primera instància i instrucció número 2 de la Bisbal va acordar sobreseure provisionalment el sumari el 24 de gener passat. El sobreseïment es va produir cinc dies després que la jutgesa va absoldre l'ordre que obligava l'holandès de l'Estartit a presentar-se diàriament al quarter de la Guàrdia Civil. Aquest ciutadà va ser detingut per la Guàrdia Civil després de comprovar que una mostra de cabells trobada al cos de la víctima coincidien amb els d'aquesta persona, que havia mantingut relacions amb Farfà. Investigacions posteriors van fer descartar la intervenció d'aquest home en l'assassinat de la noia.

La decisió judicial de sobreseure provisionalment el cas contraria amb el punt de vista de Xavier Homs, advocat de l'acció popular, que exerceix l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, que ha presentat recors contra la resolució. Segons l'advocat, l'assuta d'aprofundir més en les investigacions i solucions de completar abans de sobreseure provisionalment el cas.

L'advocat de l'acció popular considera que s'han detectat contradiccions en les manifestacions d'un dels sospitosos —el ciutadà alemany de vint-i-set anys que va ser interrogat al seu país— i que no se li va efectuar les anàlisis dels cabells i del pèl que podien haver aportat alguna dada més concreta a la investigació. «En vista d'aquests dubtes permetem que s'ha de completar la investigació i enguar qualsevol possibilitat abans de sobreseure, si que aquí provisionalment, un cas tan greu com aquest», va dir. Segons va explicar el governador civil, es van practicar al sospitós les proves que requeria la investigació sense que donessin un resultat positiu. Per altra banda, Pere Navarro va dir que l'alemany va presentar una còpia d'una targeta de crèdit que va permetre facilitar la identificació i l'adreça del sospitós.

Manuel Margarit, l'advocat que exerceix l'acció popular, va

manifestar que continuava treballant en els indicis que tenia i que no requeria contra una decisió provisional. «Tantins sense punts sòlids, però s'han de treballar més per poder formular una acusació», va dir Margarit. L'advocat va indicar que les investigacions efectuades no havien aportat proves, però va manifestar que continuava treballant en el cas. «Quan tinguem un indicí prou sòlid es tornarà a obrir el sumari», va afegir Manuel Margarit.

El governador civil, Pere Navarro, es va mostrar pessimista amb vista a la resolució del cas, perquè, segons va explicar, durant el temps que Victòria Eugènia Farfà va estar a l'Estartit es va relacionar sobretot amb persones estrangeres. Pere Navarro va explicar la dificultat que comporta seguir una pista d'un estranger «que només ha passat una dies de vacances aquí i del qual no es té l'adreça».

La mare de Victòria Eugènia Farfà va manifestar albir que cada vegada està més convençuda que el mòbil de la mort de la seva filla va ser passional. «A la botzaca de la capçada l'hi van trobar dièters i portava ponsa la polsera que li havia regalat. El mòbil no podia ser un robatori, havia de ser un crim passional», va dir.

La mare de la víctima va lamentar la decisió judicial, però va reconèixer que «hi ha poques proves i faltes proves. Tot i així, penso que és un crim que no es resol».

La mare de la noia mort, però, l'esperança que el cas s'acabi aclarint. «Sé que no em tornarà la filla, De de donar per perduda, però hi ha moltes manes més que perdur i de una il·lusió», va manifestar.

Victòria Eugènia Farfà, de 20

Un moment de la retirada del fèretre amb el cos de la noia morta. Al mig, Victòria Farfà.

■ La mare de Victòria Eugènia Farfà va manifestar albir que cada vegada està més convençuda que el mòbil de la mort de la seva filla va ser passional. «A la botzaca de la capçada l'hi van trobar dièters i portava ponsa la polsera que li havia regalat. El mòbil no podia ser un robatori, havia de ser un crim passional», va dir.

La mare de la víctima va lamentar la decisió judicial, però va reconèixer que «hi ha poques proves i faltes proves. Tot i així, penso que és un crim que no es resol».

La mare de la noia mort, però, l'esperança que el cas s'acabi aclarint. «Sé que no em tornarà la filla, De de donar per perduda, però hi ha moltes manes més que perdur i de una il·lusió», va manifestar.

Victòria Eugènia Farfà, de 20

La mare creu que va ser un crim passional

anys, va ser trobada morta en un cantó prop de la platja de l'Estartit el 24 de juliol de 1990 per un treballador de l'edificació. El cos de la noia presentava senyals de violència i una ferida d'arma blanca d'elles molt profundes a l'altra del tòrax, i tenia la mandíbula trencada. Farfà residia habitualment a la població de Molins de Rei, al Baix Llobregat, i feia uns mesos que s'havia traslladat a l'Estartit buscant feina.

A l'Estartit hi va arribar acompanyada del seu pare, amb el qual va trencar les relacions poc temps després. El noi, la identitat del qual no ha estat facilitada, no s'ha trobat amb la noia, solament entre ells hi havia al bar on ella treballava. Durant el temps que va estar a l'Estartit, Victòria Eugènia Farfà va treballar de cambrera a diferents bars i no se'n coneixia

un domèstic fill, segons van explicar coneguts seus. La nit del crim, la noia va sortir del bar Rockefeller, on estava treballant en torn de nit, cap a les 3 de la matinada. A la sortida del bar es va traslladar a la discoteca Olla-Olla, on va ser vista per diverses cameres que van explicar que s'hi havia estat fins gairebé l'hora de tancar.

Aquella mateixa matinada, un grup de ciutadans britànics que entrava a la platja de l'Estartit van sentir els crits d'una noia que s'estava en anglès, i van veure que saltava d'un turisme blanc amb matrícula de Girona i que el corria la segua. La policia va interrogar una trentena de persones, entre elles l'ex soci de Farfà i joves estrangers que havien tingut relació amb ella durant la seva estada a l'Estartit.

El Punt,
15 de febrer de
1991

Anecdolari criminal torroellenc

La lectura de les notícies sobre fets delictius torroellencs aporta alguns episodis francament curiosos. Per exemple, el 1979 fou detingut Manuel M. L., de 27 anys i veí de Girona, per suplantació de personalitat. A Torroella es féu passar per sacerdot, i va arribar inclús a dir missa a la capella de l'Hospital (*Los Sitios*, 21/03/1979).

No són objecte del present treball els fets derivats de la conflictivitat política (com els relacionats amb la guerra civil), l'anàlisi dels quals supera les nostres pretensions. Però en el capítol dels fets més anecdòtics vull destacar-ne alguns

que, poc o molt, tenen a veure amb la política: sabíeu que una persona relacionada amb Torroella tingué un paper molt destacat en el cop d'estat del 23-F a Madrid? I que l'organització Terra Lliure va reivindicar una acció al nostre poble? O que un alcalde i un secretari torroellencs foren agredits? Vegem-ho breument.

L'abril de 1936 el secretari del jutjat municipal, Joan Tauler Rigau, fou agredit per un individu que l'esperava amagat al carrer. La víctima rebé un fort cop al cap amb un objecte contundent i es desplomà inconscient, i després l'autor dels fets va intentar escanyar-lo abans de fugir. Requerida la presència del doctor Molinas, aquest aprecià fractura de crani de pronòstic reservat (*Diari de Girona*, 24/04/1936). Dotze anys abans, també el secretari judicial, junt amb l'alcalde, foren agredits... per part de la Guàrdia Civil: «En Torroella, el alcalde señor Mascort fué detenido en la Casa Consistorial y brutalmente maltratado por un sargento de la Guardia Civil; también fué detenido y maltratado el secretario del Juzgado». L'agressió s'esdevingué enmig d'una convulsa jornada electoral, plena d'incidents arreu del país (*DGAN* de 1/05/1923). L'*Emporion* de 13/05/1923 condemnarà els fets al seu editorial.

Acabem amb un parell de casos també força curiosos. La matinada del 27 de juliol de 1987 dos homes van llançar un còctel Molotov contra el domicili de l'empresari torroellenc R. M. A, i dispararen contra el guàrdia del magatzem adossat a l'habitatge. El vigilant resultà ferit en un genoll, i els autors dels fets van fugir amb un cotxe amb matrícula falsa. En marxar van abandonar una garrafa amb mig litre de líquid inflamable. L'acció fou reivindicada per l'organització Terra Lliure, encara que algunes fonts discrepen sobre l'autoria (*El Punt Diari*, 4/12/1987). Així, el setmanari *Tiempo* de la primera setmana de desembre de 1987, vinculà els fets a litigis empresarials.

El darrer cas ens el descobreix un article de Jordi Bosch al *Diari de Girona* de 11/04/1987, on es parla del capità de la Guàrdia Civil Gil Sánchez Valiente, destinat a Torroella als anys setanta (conegut també per la seva afició a menjar angules a Pals). Doncs bé, Sánchez Valiente fou, ni més ni menys, el conegut "home del maletí" del frustrat cop d'estat del 23 de febrer de 1981 a Madrid. Els mitjans estatals espanyols n'han parlat abastament: Sánchez va desaparèixer després del cop, i fou detingut a Barajas el 1987 en retornar a Espanya. Junt a Tejero, és un dels principals protagonistes de l'aixecament militar, i el seu famós maletí sembla que contenia els documents relatius a les trames civils, econòmiques i polítiques del cop.

Apunts finals

Fins aquí una breu aproximació a la criminalitat torroellenca del segle XX, on s'ha intentat oferir una mostra de les tipologies criminals de cada moment,

defugint, insisteixo, una compilació exhaustiva de fets que superaria de llarg l'espai disponible.

També com he dit abans, les fonts consultades es basen en la premsa escrita de les nostres comarques, incloent-hi les locals en les èpoques en què han existit. Precisament, pot sorprendre que les publicacions torroellenques (com ara *Emporion*, o les seccions que en cada exemplar del LLIBRE DE LA FESTA MAJOR repassen els principals fets de l'any), dediquen poca atenció als casos criminals, tractats en canvi força amplament als diaris de la demarcació. Així, informacions sobre delictes torroellencs que han estat portada a la premsa gironina, i fins i tot a la nacional, gairebé ni apareixen a les publicacions locals. Paradoxalment, sembla que a major distància amb els fets, millor tractament periodístic. Potser és que talment com els individus estem programats per oblidar els esdeveniments més traumàtics de la nostra història personal, també a nivell grupal els torroellencs hem fet un exercici similar, en voler expulsar de la nostra memòria col·lectiva vivències que no voldríem que haguessin ocorregut al poble.

Espero modestament que aquestes pàgines aportin o suggereixin elements per a comprendre millor la nostra història recent. Agraïxo també a l'Associació del Llibre de la Festa Major les facilitats donades. I no vull acabar sense solidaritzar-me amb totes les persones i famílies vinculades de prop o de lluny als esdeveniments relatats, i que han sofert sovint calladament les seves conseqüències.

NOTA: en aquest article hem adoptat el criteri de preservar la identitat de les persones i, per aquest motiu, hem utilitzat les inicials dels noms i cognoms, quan així es féu a les notícies originals publicades al seu dia. També utilitzem les inicials dels autors en els casos dels fets més propers en el temps, encara que la font consultada en publiqui els noms complets.